

LAUREACI KONKURSU
ZYGMUNTA GLOGERA

Pierwsza edycja (1983)

NAGRODĘ I STOPNIA otrzymał zespół redakcyjny *Dzieł wszystkich Oskara Kolberga*: **prof. dr hab. Józef Burszta**, **prof. dr hab. Julian Krzyżanowski** (pośmiertnie), **doc. Helena Kapelańska** oraz **Elżbieta Miller**, **Danuta Pawlak**, **Agata Skrukwa**, **Jadwiga Sobieska**, **Medard Tarko**, **Maria Turczynowiczowa**.

NAGRODA II STOPNIA: **Henryk Syska** z Olsztyna, znany pisarz i niestrudzony badacz Kurpiowszczyzny.

NAGRODA III STOPNIA: **Józef Mroczek** (pośmiertnie) za książkę *Zambrów. Zarys dziejów*.

NAGRODĘ SPECJALNĄ dla animatorów życia kulturalnego przyznano: **Helenie Czernekowej** za powstałe z jej inspiracji książki: *Zygmunt Gloger, Rodzina Wagów w kulturze polskiej*, *Zasłużeni ludzie ziemi łomżyńskiej*, specjalny numer „Literatury Ludowej”, poświęcony ziemi łomżyńskiej oraz wieloletnią pracę w Łomżyńskim Towarzystwie Naukowym im. Wagów, gromadzenie książek o regionie, współudział w organizacji sesji naukowych i seminariów doktoranckich; **Jadwidze Chętnikowej** za troskliwą opiekę i wspieranie rozwoju Skansenu Kurpiowskiego im. Adama Chętnika w Nowogrodzie.

Druga edycja (1986)

NAGRODY I STOPNIA za całokształt działalności naukowej i popularyzatorskiej otrzymali: **prof. dr hab. Anna Kutrzeba-Pojnarowa** oraz **prof. dr hab. Bohdan Baranowski**.

NAGRODA II STOPNIA: **dr Teresa Komorowska** za książkę pt. *Gloger*.

NAGRODĘ SPECJALNĄ dla animatorów życia kulturalnego wręczono **Tadeuszowi Górskiemu** z Zambrowa, twórcy prywatnego Muzeum Leśnictwa.

Trzecia edycja (1987)

NAGRODĘ I STOPNIA przyznano **prof. Czesławowi Hernasowi** za dorobek w dziedzinie historii literatury staropolskiej oraz folklorystyki, badań nad literaturą ludową i popularną.

Dwie NAGRODY II STOPNIA: **prof. Wanda Paprocka** za książkę *Kultura i tradycja ludowa w polskiej myśli humanistycznej XIX i XX wieku* oraz dorobek naukowy w dziedzinie badań kultury i sztuki ludowej; **doc. Adam Dobroński** za prace naukowe poświęcone regionowi łomżyńskiemu.

Dwie NAGRODY SPECJALNE dla animatorów życia kulturalnego: **Paweł Olszewski** z Ciechanowca oraz społeczne **Muzeum Pożarnictwa w Szczuczynie**.

Czwarta edycja (1988)

Dwie NAGRODY I STOPNIA otrzymali: **prof. dr Jadwiga Klimaszewska** oraz **prof. dr Roman Reinfuss** za całokształt dorobku naukowego i dydaktycznego w dziedzinie etnografii.

NAGRODA II STOPNIA: **Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu** za działalność wystawienniczą, kulturalno-oświatową oraz naukowo-badawczą.

Trzy NAGRODY III STOPNIA przyznano: **Donacie Godlewskiej i Czesławowi Brodzickiemu** za książkę *Łomża w latach 1794–1866*; **Ryszardowi Brykowskiemu** za opracowanie *Lemkowskiej drewnianej architektury cerkiewnej w Polsce, na Słowacji i Rusi Zakarpackiej* oraz **doc. dr. hab. Andrzejowi Staniszewskiemu** za *Recepcję kultury staropolskiej w regionie mazurskim na przestrzeni 350 lat* (praca habilitacyjna).

NAGRODĘ SPECJALNĄ dla animatorów życia kulturalnego otrzymał **Stanisław Chrzastowski** z Nowego Sącza.

Piąta edycja (1989)

NAGRODĘ I STOPNIA przyznano **prof. Helenie Brodowskiej-Kubicz** z Uniwersytetu Łódzkiego w uznaniu jej 50-letniego dorobku naukowego i dydaktycznego w dziedzinie etnografii.

Dwie NAGRODY II STOPNIA: **doc. dr hab. Barbara Falińska** za dorobek naukowy i twórcze kontakty z ziemią łomżyńską od 1959 roku oraz **Maria Kałamajska-Saeed** za *Katalog zabytków sztuki województwa łomżyńskiego* (1986).

Dwie NAGRODY III STOPNIA: **Marek Arpad Kowalski** za książkę *Sztuka fraszobliwa* (1988) oraz **Andrzej Woźniak** za pracę *Kultura mazowieckiej wsi pańszczyźnianej XVIII i pocz. XIX* (1988).

W dziale prac doktorskich i magisterskich nagrodzono pracę magisterską **Urszuli Dembickiej** *Krasnosielc i okolice w historii, zwyczajach i legendzie*.

NAGRODĘ SPECJALNĄ dla animatorów życia kulturalnego otrzymał **Roman Świerżewski**, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Bogutach-Piankach (byłe woj. łomżyńskie).

Szósta edycja (1995)

NAGRODĘ I STOPNIA przyznano **prof. dr. hab. Bronisławowi Gołębiowskiemu** z Uniwersytetu Warszawskiego za zasługi dla pamiętnikarstwa i kultury wsi polskiej, a także ogromny dorobek naukowy.

NAGRODĘ II STOPNIA otrzymał **Andrzej Grzymkowski**, dyrektor Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie, za dokonania w dziedzinie archeologii.

NAGRODĘ III STOPNIA przyznano **dr. Stanisławowi Pajce** za osiągnięcia w dziedzinie ochrony i propagowania kultury kurpiowskiej.

WYRÓŻNIENIA otrzymali: **dr Stanisław Chmielowski** za dokonania w dziedzinie muzealnictwa; **dr Sylwester Czopek** za kontynuację dzieła Glogera w dziedzinie archeologii; **mgr Edward Klemens** za działalność inspiratorską i badawczą w środowisku; **dr Edward Rymar** za starania w dokumentowaniu historii Pyrzyc; **Jadwiga Solińska** za twórczość ludową, **redakcja tygodnika „Gospodyni”** za 38-letnią obecność na polskiej wsi i czynne wspieranie jej kultury.

Siódma edycja (1996)

I NAGRODA: **prof. dr hab. Roch Sulima** (Uniwersytet Warszawski). Znany badacz kultury ludowej i folkloru, antropolog kultury, autor wielu książek (m.in. *Folklor i literatura, Dokument i literatura, Literatura a dialog kultur* oraz *Antropologia codzienności*).

II NAGRODA: **prof. dr hab. Jan Malicki**. Badacz relacji między historią, historią literatury a świadomością etniczną i narodową. Popularyzator wiedzy o kulturze, autor wielu haseł do *Encyklopedii górnośląskiej*, inicjator serii wydawniczej „Biblioteka Piśmiennictwa Polskiego”. Autor wielu książek, m.in.: *Mity narodowe, Lechiada, Słowa i rzeczy, Obrzeża staropolskiej kultury*.

III NAGRODA: **Mikołaj Buszko** — dyrektor Hajnowskiego Domu Kultury, twórca, reżyser, aranżer i dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Hajnówce, organizator sesji naukowych i sesji dyrygenckich; **prof. dr hab. Wiesław Leśniuk** — dyrektor Instytutu Śląskiego w Opolu, znawca dziejów Śląska Opolskiego, a także badacz pogranicza kulturowego, ścierania się i przenikania kultur — polskiej, czeskiej, niemieckiej.

WYRÓŻNIENIA: **Krystyna Barszczewska** — twórczyni i długoletnia dyrektor Muzeum Górnictwa Węgla Kamiennego w Zabrze, skrzętny zbieracz eksponatów

związanych z górnictwem, twórczyni skansenów górniczych; **doc. dr hab. Józef Kazimierski** — działalnością zawodową i naukową związany z badaniami nad historią Mazowsza i Podlasia. Zaslugi w tworzeniu archiwów regionalnych, gromadzeniu dokumentacji historycznej, osiągnięcia naukowe i organizacyjne; **Bernard Kielak** — dyrektor Muzeum Okręgowego w Ostrołęce (od 1975 r.), założyciel Stacji Naukowej MOBN. Rozległa działalność badawcza nad historią i kulturą regionu kurpiowskiego; **prof. dr hab. Zygmunt Szultka** — historyk, pracownik Instytutu Historii PAN, badacz problematyki kaszubskiej i pomorskiej, autor wielu książek, organizator festiwalu kaszubskich; **Edward Lewandowski** — prawnik, etnograf, regionalista, autor książek. Pomysłodawca konkursu *Mazowsze w starej fotografii*. Redaktor rocznika „Studiów Mazowieckich”. **Józef Czajkowski** — dyrektor Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie, wieloletni animator życia kulturalnego, autor opracowań i publikacji. Zainicjował tworzenie Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego (1984). WYRÓŻNIENIA HONOROWE: **Krzysztof Rau i Teatr 3/4 ZUSNO** — pierwszy profesjonalny teatr Suwalszczyzny we wsi Zusno (gmina Filipów). Twórca i reżyser — Krzysztof Rau; **Państwowe Wydawnictwo „Wiedza Powszechna”**. Ponad 50 lat istnienia. Ogromne zasługi w popularyzacji wiedzy i upowszechnianiu kultury; **redakcja kwartalnika „Twórczość Ludowa”** — pisma przeznaczonego dla animatorów kultury. Dokumentuje wszelkie przejawy folkloru, piśmiennictwa, a przede wszystkim sylwetki twórców i ich dokonania; **Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów** — za 20-letnią, niezwykle bogatą i wszechstronną działalność; **prof. Andrzej Strumiłło** — wybitny malarz, grafik, scenograf, poeta, żarliwy propagator sztuki, współzałożyciel zbiorów Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Ósma edycja (1997)

I NAGRODA za całokształt dorobku naukowego: **prof. dr hab. Dorota Simonides** — badacz folkloru, polityk, socjolog. Pionierskie prace: *Współczesna śląska proza ludowa*, *Współczesny folklor słowny dzieci i nastolatków*, monografia *Folklor Górnego Śląska*. II NAGRODA: **prof. dr hab. Jacek Kolbuszewski**. Książki, m.in. *Krajobraz i kultura. Sudety w literaturze i kulturze polskiej*; *Wiersze z cmentarza. O współczesnej epigrafice wierszowanej*; *Najpiękniejsze epitafia polskie. Wybór i opracowanie*; *Tatry i górale w literaturze polskiej*; *Przestrzenie i krajobrazy*. Liczne studia i rozprawy; **Władysław Ogrodziński** — historyk, regionalista, muzealnik, publicysta, literat, badacz i popularyzator wiedzy o regionie. Współzałożyciel Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Pojezierze”, „Rocznika Olsztyńskiego”, współzałożyciel Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, wieloletni dyrektor Muzeum Warmii i Mazur.

III NAGRODA: **Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajobrazowe Oddział w Łomży** — godny spadkobierca myśli i poczynań krajoznawczych Zygmunta Glogera. Rozwija turystykę kwalifikowaną, organizuje rajdy piesze, Młodzieżowe Szkoły Turystyki Kajakowej, propaguje turystykę górską.

WYRÓŻNIENIA: **prof. dr hab. Anna Kowalska**. Ogromny dorobek naukowy, którego świadectwem jest 10 tomów *Atlasu gwar mazowieckich*; **mgr inż. Zofia Kaczor-Jędrzycka** — powszechnie ceniona organizatorka współczesnego ruchu polskich uniwersytetów ludowych. Twórczyni Fundacji Polskich Uniwersytetów Ludowych, redaktor kwartalnika „Polski Uniwersytet Ludowy”; **Zygfryd Rekosz** — niestrudzony inicjator wielu przedsięwzięć kulturalnych na Mazowszu, m.in. sesji naukowych i literackich, sejmików regionalnych, serii wydawniczej „Zeszyty Regionalne”. Autor wielu opracowań i monografii. WYRÓŻNIENIA HONOROWE otrzymali: **Ewa Cywińska, mgr Andrzej Lechowski, mgr Ewa Wroczyńska, mgr Ewa Rogalewska** z Muzeum w Tykocinie za szczególne zasługi w dziedzinie kontynuacji i popularyzacji spuścizny Zygmunta Glogera; **Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu** (Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu) — od 50 lat gromadzi zabytki dokumentujące kulturę Dolnego Śląska, wpływy kultury polskiej, czeskiej, niemieckiej, serbołużyckiej.

Dziewiąta edycja (1998)

I NAGRODA za całokształt dorobku naukowego: **Aleksander Jackowski** — antropolog kultury, krytyk sztuki, redaktor kwartalnika „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa”. Główne prace: *40 lat sztuki współczesnej* (1964); *Sztuka ludu polskiego* (1965); *Sztuka zwana naiwną* (1995); *O rzeźbach i rzeźbiarzach* (1998); *Obrazy ludowe* (1998).

II NAGRODA: **prof. dr hab. Jerzy Bartmiński** — za całokształt liczących się w świecie dokonań w dziedzinie folklorystyki ze szczególnym uwzględnieniem *Słownika stereotypów i symboli ludowych* (1997) oraz zredagowanie ośmiu tomów *Etnolingwistyki*; **prof. dr hab. Bronisława Kopczyńska-Jaworska** — za całokształt półwiecznego dorobku naukowego.

WYRÓŻNIENIA: **dr Grażyna Dąbrowska** — za zasługi w badaniu i dokumentowaniu tańców polskich i wprowadzenie ludowości do „salonów wielkiej sztuki” oraz popularyzację arcydzieł tradycyjnej muzyki polskiej wsi, szczególnie kurpiowskiej; **mgr Zygmunt Ciesielski** — animator kultury, inicjator wielu imprez, m.in. akcji Ginące Zawody oraz Przeglądów Twórczości Bezimiennej; autor cenionej książki *Przeciw kresowi kresów* oraz organizator etnograficznych badań terenowych; **mgr Zygmunt Filipowicz** — za stworzenie i wieloletnie prowadzenie Muzeum Marii Konopnickiej w Suwałkach oraz książki o Suwalszczyźnie i Marii Konopnickiej; **dr hab. Ryszard Juskiewicz**

— za stworzenie własnego muzeum historycznego w Mławie z unikatowym archiwum i księgozbiorem, popularyzację wiedzy o przeszłości regionu oraz 15 książek i 300 artykułów na temat dziejów północnego Mazowsza; **Kazimierz Brakoniecki** — za współstworzenie i kierowanie pismem „Borussia”, łączącym polską i niemiecką tradycję Prus Wschodnich (Warmii i Mazur), oraz eseistyczny dorobek w tej dziedzinie. WYRÓŻNIENIA HONOROWE: **prof. dr hab. Adolf Dygacz** — za szczególne zasługi w badaniach folklorystycznych, zebranie i opracowanie 12 tysięcy pieśni ludowych Śląska i Zagłębia oraz badanie i utrwalanie pieśni powstańczych (1919–1921) i górniczych; **Wielkopolski Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Poznaniu** — za niekonwencjonalne kształtowanie tożsamości Wielkopolski w Europejskich Dniach Dziedzictwa Kulturowego, podejmowanie działań chroniących tożsamość kultur jednoczącej się Europy; **Kieleckie Towarzystwo Naukowe** — za 40-letnie ogromne zasługi w badaniu, ochronie i rozwoju kultury na Kielecczyźnie; **Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzyżowskiej** — za rozległą działalność wydawniczą, organizowanie niezwykle cennego Forum Kultury Kresowej i ogólny dorobek.

Dziesiąta edycja (1999)

I NAGRODA: **prof. dr hab. Franciszek Ziejka** — rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wybitny historyk literatury polskiej, pisarz i autor wielu książek i sztuk teatralnych, m.in. *W kręgu mitów polskich*, *Złota legenda chłopów polskich*, *Studia polsko-prowansalskie*, *Nasza rodzina w Europie*.

II NAGRODY: **ks. prof. dr hab. Witold Jemielity** — Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Autor książek i artykułów poświęconych dziejom Kościoła i historii szkolnictwa w Polsce północno-wschodniej; **prof. dr hab. Karol Daniel Kadłubiec** (Zaolzie, Czechy). Autor książek, m.in. *Płyniesz, Olzo. Zarys kultury materialnej ludu cieszyńskiego*, *Uwarunkowania kultury cieszyńskiej* i setek artykułów ukazujących bogactwo folkloru polskiego na Zaolziu, audycji radiowych i telewizyjnych.

III NAGRODY: **prof. dr hab. Teresa Smolińska** — Uniwersytet Opolski. W dorobku naukowym wiele artykułów i książek (także zespołowych), m.in.: *Z wybranych problemów dawnej i współczesnej sztuki opowiadania*; *Rodzina o sobie. Folklorystyczny aspekt rodzimej tradycji kulturowej*; **Leszek Talko** — prezes Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej w Paryżu. Praca ochraniająca skarby kultury polskiej i nieustanna promocja polskości.

WYRÓŻNIENIE: **dr Stanisław Ilski**, lekarz z Bieżunia (woj. mazowieckie). Od wielu lat odkrywa nowe karty historii swojej „małej ojczyzny”, redaguje „Bieżuńskie Zeszyty

Historyczne”. Dzięki jego inicjatywom i darowiznom powstało Muzeum Małego Miasta w Bieżuniu.

WYRÓŻNIENIA SPECJALNE: **Muzeum Północno-Mazowieckie w Łomży**. Od półwiecza gromadzi zbiory i prowadzi badania naukowe bliskie pasjom patrona nagrody — Zygmunta Glogera. Patronuje Skansenowi Kurpiowskiemu im. Adama Chętnika w Nowogrodzie; **Polskie Radio Białystok** — za całokształt działań podejmowanych w ochronie dziedzictwa kulturowego i pobudzanie aktywności społecznej w regionie.

Jedenasta edycja (2000)

NAGRODY I STOPNIA otrzymali: **prof. dr hab. Józef Borzyszkowski** z Uniwersytetu Gdańskiego za całokształt działalności naukowej i społeczno-kulturalnej, szczególnie wśród Kaszubów; **prof. dr hab. Kazimierz Sopuch** z Uniwersytetu Gdańskiego za całokształt twórczości artystycznej (poezja), pracy naukowo-badawczej i społeczno-kulturalnej.

NAGRODĘ II STOPNIA przyznano: **dr. Arkadiuszowi Kołodziejczykowi i Andrzejowi Stawarzowi** z Warszawy za redakcję trzech tomów *Kultury ludowej Mazowsza i Podlasia*, liczne książki autorskie i działalność społeczno-kulturalną.

NAGRODĘ III STOPNIA otrzymała bibliotekarka **Helena Legowicz** z Karwiny (Republika Czeska — Zaozlie), za propagowanie słowa polskiego i starania o przetrwanie mowy polskiej na Zaozliu.

WYRÓŻNIENIA otrzymali: **Barbara Grązewicz-Chłudzińska** z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie (woj. warmińsko-mazurskie) za całokształt wieloletniej działalności kulturotwórczej; **Barbara Pacholska** z Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Białymstoku za wybitne osiągnięcia w animowaniu i inspirowaniu życia kulturalnego w obecnym województwie podlaskim; **Teresa Pardo** z Rejonowego Ośrodka Kultury w Zbójnej z siedzibą w Łomży za kultywowanie kurpiowskiej kultury ludowej; **ks. prał. dr hab. Franciszek Woronowski** z Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży za niestrudzoną pracę dydaktyczną i liczne publikacje książkowe z zakresu teologii i etyki chrześcijańskiej.

WYRÓŻNIENIE SPECJALNE — **Wydawnictwo Dolnośląskie** za wybitne osiągnięcia edytorskie, a szczególnie za ważną dla kultury polskiej serię „A To Polska Właśnie”.

Dwunasta edycja (2001)

NAGRODY I STOPNIA: **prof. Piotr Kowalski** z Uniwersytetu Opolskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie folklorystyki antropologicznej; **prof. Włodzimierz Pawluczuk** z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu w Białymstoku za całokształt dorobku

naukowego w dziedzinie antropologii kulturowej, religioznawstwa i publicystyki.

NAGRODY II STOPNIA: **red. Tadeusz Kijonka** z Katowic za twórczość literacką, szczególnie poetycką, i wybitną kulturalną działalność animatorską; **red. Sokrat Janowicz** — wybitny pisarz białoruski zamieszkały w Krynkach (woj. podlaskie) za dorobek twórczy, jak też działalność publiczną na pograniczu dwóch kultur: polskiej i białoruskiej.

NAGRODA III STOPNIA: **Wiktor Wołkow** za utrwalanie ginącej przyrody regionu Podlasia w fotografii, a szczególnie za malowanie obiektywem rzek opisywanych przez Zygmunta Glogera.

WYRÓŻNIENIE: **ks. dr Jerzy Sikora** za dokonania naukowe, publicystyczne, literackie i edytorskie, a także organizowanie i redagowanie pism katolickich.

Trzynasta edycja (2002)

NAGRODY I STOPNIA: **prof. Zbigniew Jasiewicz** za osiągnięcia badawcze w zakresie etnologii polskiej i obcej oraz redakcję czasopisma „Lud”; **prof. Lucjan Turowski** za wybitne prace badawcze poświęcone pedagogice społecznej oraz tradycjom uniwersytetów ludowych.

NAGRODA II STOPNIA: **prof. Lucjan Kocik** za dorobek badawczy, publikacyjny i dydaktyczny w zakresie socjologii wsi polskiej i europejskiej.

NAGRODY III STOPNIA: **prof. Henryka Sędziak** z Łomży za badania i publikacje w zakresie gwaroznawstwa na Mazowszu i Podlasiu oraz organizację obozów gwaroznawczych; **red. Stefan Maciejewski** z Suwałk za publikacje w zakresie krajoznawstwa, w tym autorstwo licznych przewodników.

WYRÓŻNIENIA: **Henryk Władysław Pestka** za prace na temat kultury fizycznej i jej upowszechnianie; **dr Barbara Konarska-Pabiniak** za działalność redakcyjną i autorską oraz badania nad dziejami kultury, oświaty i życia społecznego na Mazowszu Płockim; **Jan Burakowski** za badania regionalne nad ziemią sierpecką oraz redagowanie dwumiesięcznika „Sierpeckie Rozmaitości”.

WYRÓŻNIENIE SPECJALNE: **ks. Henryk Kuczob** za działalność charytatywną oraz na polu animacji życia kulturalnego.

Czternasta edycja (2003)

NAGRODY I STOPNIA otrzymali: **prof. dr hab. Stanisław Siekierski** z Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusku za całokształt działalności naukowej i społeczno-kulturalnej oraz liczne publikacje książkowe, m.in.: *Życie literackie*

wsi współczesnej; Etos chłopski w świetle pamiątek; **prof. dr hab. Michał Gnatowski** z Uniwersytetu w Białymstoku za osiągnięcia w badaniu i prezentowaniu najnowszej historii polskiej, a szczególnie za źródłowe opracowanie okupacji sowieckiej i książkowe upublicznienie źródeł sowieckich, a także redagowanie „Studiów Łomżyńskich”.

NAGRODY III STOPNIA otrzymali: **dr Mirosława Jaworowska** za badania i publikacje naukowe poświęcone świadomości obywatelskiej uczniów i studentów, uczestnictwu młodych w polityce, a także za działalność kulturalną w Zambrowie; **Zbigniew Romaniuk** z Brańska za publikacje w historycznych pismach polskich i zagranicznych, badania archeologiczne, redagowanie wydawnictw lokalnych, a przede wszystkim za edukacyjną działalność regionalną wśród młodzieży.

WYRÓŻNIENIA: **Kalina Zabuska** z Gdańska za inicjatywę utworzenia „cmentarza cmentarzy” ekumenicznego symbolu przeszłości Gdańska; **Zbigniew Fałtynowicz** z Suwałk za redagowanie kwartalnika kulturalno-krajoznawczego „Jaćwież” i krzewienie życia kulturalnego; **Bożena Grabowska** z Wizny (woj. podlaskie) za twórcze oddziaływanie na środowisko, nowatorstwo w pracy oświatowej, redagowanie miesięcznika „Nauczanie Zintegrowane” oraz książeczki-malowanki dla dzieci; **Marzena Sadowska** z Czaplinka (woj. zachodniopomorskie) za pomysłowe prowadzenie Izby Muzealnej; **Jan Kulka** z Łomży poeta, prozaik, organizator życia literackiego w Kłodzku i Łomży (wyróżnienie pośmiertne).

WYRÓŻNIENIA HONOROWE: **Maria Baliszewska** — dyrektor Radiowego Centrum Kultury Ludowej za patronowanie narodowym zbiorom muzyki ludowej i tekstów ludowych, szczególnie za serię płytową Muzyka Źródeł; **Fundacja Kresy 2000** z Nadrzecza (woj. lubelskie) za popularyzację sztuk pięknych i zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego.

Piętnasta edycja (2004)

NAGRODĘ I STOPNIA otrzymał: **Janusz Odrowąż-Pieniążek** z Warszawy za kierowanie Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, jedną z najbardziej renomowanych placówek kulturalnych w kraju, jak również za własną twórczość pisarską.

NAGRODY II STOPNIA otrzymali: **prof. Janusz Jasiński** z Olsztyna za dorobek badawczy wybitnego znawcy stosunków ludnościowych na Warmii i Mazurach; **red. Romuald Mieczkowski** z Wilna za zasługi w podtrzymywaniu i rozwijaniu kultury polskiej na Litwie oraz utrzymywanie jej związków z kulturą litewską.

NAGRODY III STOPNIA otrzymali: **prof. Cezary Obracht-Prondzyński** z Bytowa za pionierskie prace poświęcone dziejom kultury kaszubskiej; **Tomasz Brzeziński** z Łomży za stworzenie i prowadzenie ambitnego teatru Sivina II promującego nowe formy artystyczne.

NAGRODĘ SPECJALNĄ otrzymała: **Zofia Mierzwińska-Szybka** z Warszawy za wieloletnią, godną podziwu działalność społeczno-oświatową oraz dorobek pisarski poświęcony tradycji uniwersytetów ludowych.

Szesnasta edycja (2005)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński** z Wrocławia za całokształt badań i studiów dotyczących stosunków polsko-niemieckich w XIX i XX wieku oraz organizację uniwersyteckiego środowiska naukowego.

NAGRODY II STOPNIA: **prof. dr hab. Teresa Wróblewska** z Piotrkowa Trybunalskiego za prace z zakresu ruchu społeczno-kulturalnego na Pomorzu i propagowanie tradycji kulturalnych Polski za granicą; **dr hab. Robert Traba** z Olsztyna za stworzenie stowarzyszenia Wspólnota Kulturowa „Borussia”, redagowanie znaczącego kwartalnika o tej samej nazwie oraz za ważne publikacje książkowe, w tym szczególnie za pierwszą monografię *Wschodniopruskość*.

WYRÓŻNIENIA: **Jerzy Surwiło** z Wilna za działalność publicystyczną i opiekę nad polskim dziedzictwem kulturowym na Litwie; **dr Stanisław Kunikowski** z Włocławka za wieloletnią działalność kulturalną i badania nad dziejami ziemi kujawsko-dobrzyńskiej; **dr Jerzy Kijowski** z Ostrołęki za wytrwałe badanie regionu kurpiowskiego, a szczególnie za najnowszą książkę *Dzieje Ostrołęki 1944–2004*; **Janusz Piotr Kopiał** z Suwałk za wkład w rozwój życia kulturalnego w regionie suwalsko-mazurskim, liczne monografie miast, w tym najnowszą *Suwałki — miasto nad Czarną Hańczę*.

Siedemnasta edycja (2006)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Tadeusz Białecki** za *Encyklopedię Szczecina, Słownik nazw fizjograficznych Pomorza Zachodniego* i inne publikacje ważne dla tradycji ziemi szczecińskiej i kultury polskiej.

NAGRODY II STOPNIA: **dr Stanisław Sroka** za stworzenie Muzeum im. Edmunda Bojanowskiego w Grabonogu (Wielkopolska) oraz działalność wydawniczą; **Sławomir Konarzewski** z Lubiejewa (woj. mazowieckie) za opracowanie nowej, przylegającej do wyzwań współczesności, formuły działalności uniwersytetu ludowego.

NAGRODA III STOPNIA: **Doroteusz Fionik** z Bielska Podlaskiego za działalność animatorską i wydawniczą, ochronę zabytków oraz stworzenie Muzeum Małej Ojczyzny.

WYRÓŻNIENIA: **prof. Henryk Bednarczyk** z Radomia za rewitalizację Sycyny, ojczystego gniazda Jana Kochanowskiego; **Wiktoria Kabac** z Hajnówki za rozwijanie kul-

tury artystycznej i promowanie młodych artystów; **dr Jacek Szczepański** za stworzenie Muzeum Historycznego w Legionowie; **Krystyna Sobocińska** z Łomży za uczynienie z biblioteki placówki kulturotwórczej i oświatowej.

NAGRODY HONOROWE: **redakcja miesięcznika społeczno-kulturalnego „Śląsk”** w Katowicach za systematyczne i obiektywne prezentowanie najważniejszych dokonań w sztuce i kulturze województw śląskiego i opolskiego, a także Zaolzia oraz za diagnozy społeczne ważne dla teraźniejszości i przyszłości tego obszaru; **redakcja pisma polonijnego „Zarys”** w Niemczech (Kolonja) za zasługi w podtrzymywaniu i pielęgnacji języka polskiego w Niemczech.

Osiemnasta edycja (2007)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Henryk Samsonowicz** z Warszawy za ogromny wkład w rozwój polskiej mediewistyki, upowszechnianie wiedzy historycznej oraz bezinteresowne wspieranie inicjatyw społecznych, także w regionalnej Polsce.

NAGRODA II STOPNIA: **prof. dr hab. Ludwik Malinowski** z Warszawy za dorobek w badaniach historii najnowszej, a szczególnie dziejów II RP.

NAGRODA III STOPNIA: **ks. mitrat Leoncjusz Tofiluk** z Bielska Podlaskiego za zasługi dla rozwoju malarstwa religijnego i utworzenie jedynej w Polsce szkoły pisania ikon.

WYRÓŻNIENIA: **Henryk Gała** i **Jarosław Antoniuk** z Łomży za twórcze upowszechnianie kultury teatralnej; **Mikołaj Pawilcz** z Narewki za zasługi dla rozwoju kulturalnego środowiska i edukacji ekologicznej; **Jaromir Szroeder** z Parchowa za upowszechnianie folkloru i kultury kaszubskiej poprzez oryginalne inscenizacje sceniczne i plenerowe.

WYRÓŻNIENIE HONOROWE: **Krzysztof Pfeiffer** z Nowej Zelandii za oryginalną twórczość fotograficzną, dokumentującą kulturę pozaeuropejskie.

Dziewiętnasta edycja (2008)

NAGRODA I STOPNIA: **dr hab. Antoni Kuczyński**, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego za studia nad wkładem Polaków do rozwoju kulturalnego i gospodarczego Syberii oraz **dr n. med. Maciej Andrzej Zarebski** z Zagnańska koło Kielc za nowatorskie potraktowanie i upowszechnianie tradycji ziemi kieleckiej.

NAGRODA II STOPNIA: **o. dr Grzegorz Sosna**, proboszcz parafii prawosławnej w Rybołach za studia dotyczące dziejów prawosławia na Białostocczyźnie.

WYRÓŻNIENIA: **Urszula Rosłaniec** ze Szczecina za wkład w tworzenie rodzinnej

historii Polski poprzez pamiętnikarstwo; **red. Henryk Maziejuk** z Warszawy za prace o dziedzictwie kulturowym południowego Podlasia.

Dwudziesta edycja (2009)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Piotr Eberhardt** za osiągnięcia w dziedzinie geografii kultury Europy Środkowo-Wschodniej.

NAGRODA II STOPNIA: **red. Jerzy Domański** za wnoszenie fermentu intelektualnego do publicystyki politycznej; **prof. dr hab. Irena Cecylia Maryniak** za badania dialektologiczne pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego.

NAGRODA III STOPNIA: **dr Adam Wierciński** za troskę o należyty poziom wydawnictw naukowych i publicystycznych.

WYRÓŻNIENIA: **Grzegorz Piotr Dudzik** za inicjatywy służące ożywieniu życia kulturalnego w rejonach podwarszawskich; **Norbert Dariusz Tomaszewski** za badania monograficzne nad historią Ciechanowca i okolic; **ks. dr Mieczysław Józefczyk** za badania nad tradycjami kulturalnymi Elbląga i twórczy wkład w rozwój miasta.

NAGRODY HONOROWE: **prof. Francis T. Borkowski** za osiągnięcia w dziedzinie popularyzacji polskiej tradycji muzycznej w Stanach Zjednoczonych; **doc. Jana Rac-lavska** za budzenie zainteresowania polską kulturą na Śląsku Cieszyńskim.

Dwudziesta druga edycja (2011)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Janusz Tazbir** za ogromny dorobek w badaniu i upowszechnianiu historii kultury Polski na tle dziejów Europy.

NAGRODA II STOPNIA: **dr hab. Małgorzata Dajnowicz**, prof. Uniwersytetu w Białymstoku za wszechstronne badania dotyczące dziejów regionalnych Mazowsza i Podlasia.

NAGRODA III STOPNIA: **prof. dr hab. Andrzej Gawryszewski** za badania nad dziejami ludności Polski i Warszawy.

WYRÓŻNIENIA: **Jerzy Derenda** za osiągnięcia w badaniu historii i stworzenie monumentalnej monografii Bydgoszczy; **Leonarda Rewkowska** za krzewienie polskości i obronę języka polskiego na Białorusi; **Kazimierz Cłapka** za inspiracje i wdrożenie wielu ważnych przedsięwzięć kulturalnych dla Łomży i byłego województwa łomżyńskiego; **dr hab. Jacek Knopek**, prof. Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu za dorobek dotyczący spraw polonijnych w Europie; **Krzysztof Braun** za osiągnięcia w badaniu kultury Mazowsza.

WYRÓŻNIENIA HONOROWE: **Wojciech Gielżyński** za publikacje popularyzujące wiedzę o Polsce i świecie; **Anna Jakubowska** za cenne lokalne inicjatywy kulturalne

ożywiające zainteresowanie różnymi dziedzinami kultury i sztuki; **Irena Koźmińska** z Warszawy za zainicjowanie i prowadzenie kampanii Cała Polska Czyta Dzieciom; **dr Piotr Oszczanowski** za krzewienie wiedzy o sztuce i kulturze Śląska.

Dwudziesta trzecia edycja (2012)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. dr hab. Dariusz Rott** z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za wybitne osiągnięcia badawcze w zakresie dziejów piśmiennictwa staropolskiego na Śląsku w XVI i XVII w.

NAGRODA II STOPNIA: **Krzysztof Burek** z Sandomierza za prace poświęcone dziejom Sandomierza i ziemi sandomierskiej.

NAGRODA III STOPNIA: **dr Sergiusz Leończyk**, animator ruchu polonijnego w Rosji, za upamiętnianie losów Polaków na Syberii.

WYRÓŻNIENIA: **Witold Banach** z Ostrowa Wielkopolskiego za wszechstronne badania i opracowania historii Ostrowa Wielkopolskiego, a także stworzenie wielotomowej „Biblioteki Ostrowskiej”; **dr Beata Hebзда-Sołogub** z Uniwersytetu Zielonogórskiego za pionierskie badania i opracowania powojennych dziejów ludności żydowskiej w powiecie dzierzoniowskim; **dr Edward Kopówka**, kierownik muzeum w Treblince, za badania dziejów męczeństwa i zagłady społeczności żydowskiej w Treblince; **Jacek Nazarko** z Białegostoku za odbudowę i przystosowanie zamku Zygmunta Augusta w Tykocinie do celów kulturalnych; **Marek Nazarko**, burmistrz Michałowa, za inspiracje i wdrażanie wielu ważnych przedsięwzięć kulturalnych i gospodarczych w gminie Michałowo.

Dwudziesta czwarta edycja (2013)

NAGRODA I STOPNIA: **prof. Andrzej Strumiłło** z Maćkowej Rudy na Suwalszczyźnie za wielowątkową twórczość artystyczną i promowanie wartości łączących środowiska i narody.

NAGRODA II STOPNIA: **dr Jolanta Eliza Żółtowska** z Legionowa za wydobycie i udokumentowanie specyfiki kulturowej regionu łowickiego.

NAGRODA III STOPNIA: **dr Jan Socha** z Warszawy za działalność publicystyczną torującą drogę do przemian społeczno-politycznych w Polsce.

WYRÓŻNIENIA: **Janusz Borkowski** z Redcza Krukowego za mecenat historyczno-kulturalny na Kujawach; **Jerzy Brzozowski**, dyrektor Muzeum Okręgowego w Suwałkach, za popularyzację sztuki, historii i literatury na Suwalszczyźnie; **dr hab. Helena Krasowska** z Warszawy za prowadzenie i popularyzację badań nad wielokulturowością w Europie Środkowo-Wschodniej.